

Elämystalouden kehitysohjelman

Loppuraportti

&

Elämystalouden
strategisen
elinkeinopolitiikan
jatkoaskeleet

Loppuraportin sisällysluettelo

- Kehitysohjelman visio ja tavoite
- Kehitysohjelman hyötytavoitteet
- Hyötytavoitteiden toteumatilanne
- Ohjelman kustannukset
- Keskeiset onnistumiset
- Projektit ja toimenpiteet, joilla lopulliset hyödyt varmistetaan
- Hyötytavoitteiden toteutuminen ohjelman jälkeen ja suunnitelma jälkiarvioinnista
- Opit ohjelman toteuttamisesta ja johtamisesta

Mistä kaikki lähti?

Pirkanmaan luovien alojen ekosysteemi

Pirkanmaan luovan alan ekosysteemin kehitys -hanke on tuottanut tietoa Pirkanmaan alueen luovien alojen kokonaisuudesta, tekijöistä ja tilanteesta. Hankkeen tuloksia käytetään apuna kehittämistoimenpiteiden juurruttamisessa käytäntöön.

Luovien alojen ekosysteemi: mitä se on ja kenelle?

Luovuus, kasvu ja kansainvälisyys ovat tamperelaisen elämysteollisuuden moottoreita

Artikkeli | 30.11.2022 11:30

Tampere on tutkitusti maailman onnellisimman kansan tutkitusti vetovoimaisin kaupunki. Elämystalouden kehitysohjelmalla tarvitaan osaltaan varmistamaan, että Tampere säilyttää paikkansa tilastokärjessä, toteavat Maiju Viiki ja Anna-Kaisa Heinämäki.

Elämystalous on kasvava ala Tampereella. Sitä kehitetään samalla tavoin kuin muitakin teollisuudenaloja. Elämystalouden kehitysohjelman päätavoite on, että Tampere tunnetaan kansainvälisen tason luovien alojen ja elämysteollisuuden keskittymänä.

TAVOITE 2030

Tampere tunnetaan
kansainvälisen tason tapahtumien
ja kulttuurin keskittymänä
ja houkuttelemme elämysten
äärelle ympäri vuoden.

Kehitysohjelman hyötytavoitteet

Osaamisen kehittämisestä osaamiskeskittymäksi

- Luovien alojen ja elämystalouden toimijaekosysteemi on rakentunut ja koulutustarjonta perustuu ennakointiin ja muodostaa eheät koulutuspolut perusasteella korkea-asteelle
- Elämystalouden toimijoiden osaamispohja on kestävä ja yhdenvertaista
- Lasten ja nuorten yhdenvertainen osallisuus kulttuurin ja elämysten toteuttajana ja käyttäjänä on vahvistunut

Kehittyvästä ympäristöstä uutta liiketoimintaa

- Tampere on kehittynyt AV-alan kansainväliseksi osaamis- ja tuotantokeskittymäksi
- Pelialan liiketoimintakehitys on mahdollistanut alan kansainvälistä kasvua
- Kulttuuritilat mahdollistavat taiteen vapaalle kentälle ja yrittäjille monialaisia työnteon ja liiketoiminnan kasvun mahdollisuuksia
- Matkailu- ja tapahtumaliiketoiminnan kansainvälistyminen on lisännyt alueen kongressi- ja yritystapahtumia ja siihen liittyvää monipuolista palvelutarjontaa

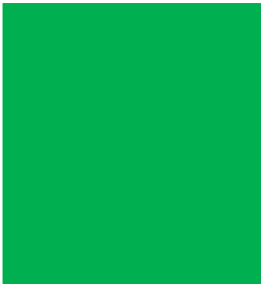
Tapahtumista ja elämyksistä kaupungin vetovoimaa

- Tapahtumakaupungin palvelut tapahtumajärjestäjille ja kävijöille muodostavat sujuvan asiakaskokemuksen ja kestäväen tapahtumatoiminnan toteutumisen
- Tampereen järvi- ja luontomatkailun edistäminen on suunnitelmallista tähdäten kansainvälisten matkailijoiden merkittävään kasvuun ja hyvinvoinnin edistämiseen
- Kansainvälinen kaupunkimarkkinointi on elämyskaupungin vetovoiman ja aluetalouden vahvistaja

Poikkileikkaavat tavoitteet

- Elämystalouden ja luovien alojen vaikuttavuutta alueella seurataan systemaattisesti ja ymmärretään paremmin
- Kulttuurin ja elinkeinopolitiikan raja madaltuu ja elämystalous ja luovat alat ovat yhä tiiviimpi osa tulevaisuuden kestävästä kaupunki- ja aluekehitystä
- Eri luovien alojen toimijoiden välinen yhteistyö on vakiintunut ja vahvistunut elämystalouden edistämiseksi
- Tampere on kansainvälinen, verkottunut ja tunnettu elämyskaupunki

Ohjelmakauden hyötytavoitteiden toteumatilanne

HYÖTYTAVOITE	TOTEUMA (Liikennevalo)	Tilanneyhteenveto
Osaamisen kehittämisestä osaamiskeskittymäksi		Kehitysohjelman vaikutuksesta ohjelmakaudella Tampereen yliopistoon perustettiin elämystalouden professuuri. Lisäksi ohjelmakaudella elämystalouden teemassa tehtiin koulutusavauksia toisella asteella sekä Tamkin Yamk-tutkintolinjalla. Lisäksi Taidekaari laajeni varhaiskasvatukseen ja 3-4 ikäluokkaan asti. Elämystalouden toimijoiden osaamista on kehitetty etenkin vastuullisuudessa, joka näkyy konkreettisesti GDS-indeksin nousuna.
Muuttuvasta ympäristöstä uutta liiketoimintaa		Av- ja peliala yhdistyivät hallinnollisesti Film Tampereen alle muodostaen synergioita luovan transmedia-kokonaisuuden. Ohjelman aikana tehtiin lisäksi uusia avauksia musiikkialan kehittämiseen. Kulttuuritilat etenivät sekä Hiedanrannassa että Nekalassa. Kulttuuripankki lanseerattiin ja skaalattiin 14 maakuntaan.
Tapahtumista ja elämyksistä kaupungin kasvavaa vetovoimaa		Miljoonan museokävijän kaupunki on ottanut merkittävän digiloikan museoiden palveluissa (Datatalous, X-Cite, digilipunmyynti). Kaupunkibrändin osalta ohjelmakaudella luotiin merkittävää edelläkävijyyttä ilmiöittämisessä ja host-city -rooleissa (mm. NHL, UMK), kv-profiloitumisen osalta fokus kohdennettiin saunoihin ja muumeihin. Järvi ja luontomatkailun tiekartta vauhditti hyvin tekemistä, joskin järvilaivaliikenteen toteutus ei ohjelmakaudella realisoitunut.

Mittariston kehittäminen

Osaamisen kehittämisestä osaamiskeskittymäksi

Luovien alojen ekosysteemin rakentumisen valmiusaste

- Luovien alojen ekosysteemin selvitys valmistunut ja sen kehityskohtiin tarttuminen ohjelmakauden aikana: Musiikkiala ja TKI-valmiudet
- Elämystalouden koulutuspolun kokonaisvaltaisuus

Kestävyystoimenpiteiden (kriteerit, insentiivit) kvalitatiivinen kuvaus

- GDS-Indeksi nousu sijoituksessa 25->6

Muuttuvasta ympäristöstä uutta liiketoimintaa

Yritysten ja yhteisöjen tyytyväisyys

Tapahtuma- ja kulttuuribarometri yleisarvosana Tampereesta tapahtumia ja kulttuuria edistävänä kuntana:

- 6,0 (2022)
- 6,3 (2023)
- 6,2 (2024)
- 5,5 (2025)

Audiovisuaalisen- ja pelialan liikevaihdon kehitys

- 2022: Av-ala 38 M€, peliala 13M€
- 2023: Av-ala 30 M€, peliala 12 M€
- 2024: Av-ala 45 M€*, peliala 18M€

*Datan tarjoajan tilastointitapa muuttui vuonna 2024

Tapahtumista ja elämyksistä kaupungin kestäväää vetovoimaa

Asiakaskokemus digitaalisista tapahtumapalveluista

- 5,3 (2022)
- 5,8 (2023)
- 5,6 (2024)
- 5,5 (2025)

Media- ja vaikuttajavieraiden määrä

- 55 (2023)
- 100 (2024)
- 111 (2025)

Kansainvälinen tunnettuus

- Tampereen strateginen profiloituminen kansainvälisesti etenkin saunojen ja muumien kautta

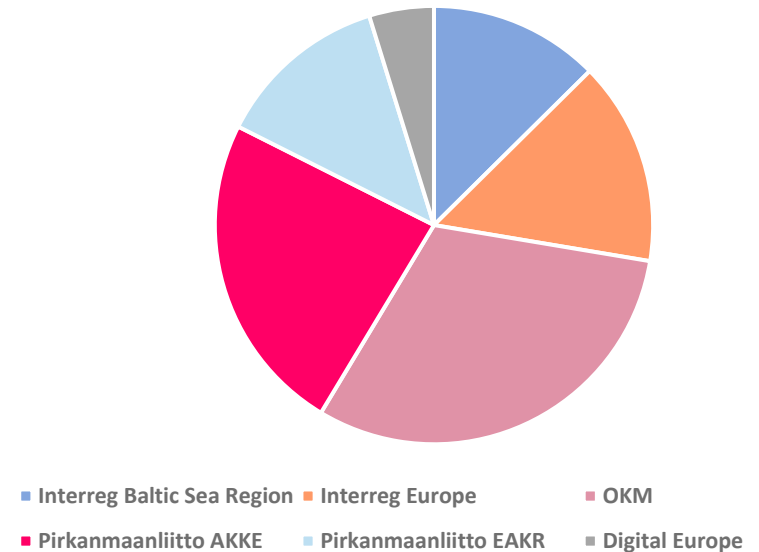
Ohjelman kustannukset

- Elämystalouden kehitysohjelman talous on toteutunut suunnitellusti vuosi 2022-2023. Vuosien 2024 ja 2025 budjettialitukset johtuvat järvi- ja luontomatkailun toimenpiteistä.
- 2022: 784t€ (toteuma) / 790t€ (TA)
- 2023: 802t€ (toteuma) / 798t€ (TA)
- 2024: 489t€ (toteuma) / 633t€ (TA)
- 2025: 527t€ (toteuma) / 657t€ (TA)

Ulkoinen rahoitus kehitysohjelman aikana

Rahoitusinstrumentti	Summa / Ulkoinen rahoitus
Interreg Baltic Sea Region	360 000 €
Interreg Europe	430 279 €
OKM	886 297 €
Pirkanmaanliitto AKKE	680 339 €
Pirkanmaanliitto EAKR	366 116 €
Digital Europe	136 632 €
Kaikki yhteensä	2 859 663 €

Elämystalouden kehitysohjelma ulkoinen rahoitus

Keskeiset onnistumiset

1) Digitaalinen kehitys ja elämystalouden palvelu-uudistukset

- Museoiden digitaalisten palvelujen ja lipunmyynnin kehittyminen
- X-Cite ja digitaalisen tapahtumakaupungin kehityksen käynnistyminen
- Kaupunkisovelluksen kehittäminen ja taiteen kytkeminen siihen
- Reagointi digitaaliseen toimintaympäristön muutokseen: elämyssisällöt + teknologia
- Uudistunut Film Tampereen strategian jalkautus; peli ja transmedia
- Smart Tourism Destination 2026 voitto

2) Elämystalouden strategisen merkityksen kasvu

- Teeman laaja omistajuus kaupunkiorganisaatiossa -> Avainhenkilöriskin pienentyminen
- Elämystalous vahvistunut osaksi kaupungin strategiaa ja narratiivia -> Ajatusjohtajuus
- Edelläkävijyys ilmiöittämisessä ja host-city -rooleissa (mm. NHL, UMK), kv-profiloituminen
- matkailijamäärä oli ennätyskorkea v.2025, 1.8 miljoonaa matkailijaa

Keskeiset onnistumiset

3) Yhteistyön rakentuminen yli organisaatio- ja toimialarajojen

- Yhteistyö oppilaitosten, kaupungin ja yhtiöiden välillä vahvistunut
- Kuntien ja alueiden välinen yhteistyö erityisesti kulttuuri- ja tapahtumakentässä
- Elämystalouden ja tietohallinnon yhteistyön vahvistuminen
- Elämystalouden työpakettien yhteistyömallien syntyminen (Esim. Smart Tourism Destination haku)
- Alaa yhteenkokoava elämystalousfoorumi oli menestys. Tarve vastaavalle foorumille myös jatkossa

4) Skaalautuvat elämyssisällöt, -konseptit ja parhaat käytännöt

- Järvi- ja luontomatkailun tiekartan luominen ja sen ohjaava vaikutus
- Outdoor Express – konseptin kansainvälinen tunnistus ja monistettavuus
- Sustainable Travel Finland -merkki sekä linkitys kaupungin ilmastotyöhön
- GDS-indeksissä merkittävä nousu ja kansainvälinen näkyvyys
- Kannustinprosessi: sujuva, nopea ja harkinnanvarainen prosessi luo kilpailuetua
- Kulttuuripankin lanseeraus ja laajennus
- Taidekaaren laajeneminen ja taiteen aseman vahvistuminen osana elämystaloutta
- Tyhjiä tiloja uudet käyttömallit (välitilat, purkutaide, tyhjiä tiloja tapahtumallinen käyttö)

MINNE OLEMME MATKALLA?

Kansainvälinen ja kiinnostava elämysten kaupunki

- Tapahtumat ja elämykset ovat Tampereen käyntikortti maailmalla. Jatkamme niiden kehittämistä määrätietoisesti.
- Nostamme kaupungin tunnettuutta kansainvälisenä elämyskaupunkina. Hyödynnämme ja vahvistamme Tampereen asemaa Muumimuseon kotina.
- Luomme yhdessä kiinnostavaa kaupunkitilaa, jossa ihmiset, palvelut ja taide kohtaavat. Houkuttelemme elämysten äärelle ympäri vuoden.

-Tampereen strategia 2035

PÄIVITETTY VISIO 2035

Olemme Pohjoismaiden
vetovoimaisin paikka
luoda ja kokea elämyksiä

Projektit ja painopisteet, joilla lopulliset hyödyt varmistetaan

VISIO 2035

Olemme Pohjoismaiden vetovoimaisin
paikka luoda ja kokea elämyksiä

Skaalautuvan liiketoiminnan kasvu

- AV-ala
- Peliala
- Musiikkiala
- Muumikehitys-
kokonaisuus

Nousevat teknologiat ja elämystalous

- Tiedolla johtaminen
- Digitaaliset
ja tekoälypohjaiset palvelut
- Elämyssisältöjen
vahvistaminen
teknologioiden avulla
- Uusien teknologioiden
testialusta

Palveluliiketoiminnan kasvu

- Tapahtumateollisuus
- Kansallinen ja
kansainvälinen
matkailuliiketoiminta
(muumit ja sauna)
- Kansainvälinen
matkailumarkkinointi
(muumit, sauna)

Osaaminen ja kyvykkyydet

- Oppilaitosverkosto
- Yrityskumppanuudet
ja KV-verkostot
- TKI-toiminta

Elämyksellinen kaupunkitila

- Tapahtuma- ja
elämystalustat
- Kulttuurikehä
- Kaupunki-
ilmiöittäminen &
valaistus

Uusikaupunki

EU-hanke x-CITE etsii virtuaalisia ratkaisuja ihmisten osallistamiseen ja uudenaikaisiin elämyksiin kaupungeissa – Tampere johtaa projektia

Tampere, Rotterdam ja Flanders ovat pilottiluontoa x-CITE-hankkeessa, joka kehittää Eurooppaan uusia tapoja osallistaa ihmisiä kaupunkisuunnitteluun ja päätöksentekoon, ja tarjoaa immersivisiä elämyksiä kaupunkitiloihin.

29.4.2025
Ajankohtaista

Uusikaupunki

Kestävän elämystalouden palkinto ravintola Kajolle

Tampereen kaupunki myönsi Visit Tampereen järjestämän Visit Festival -tapahtuman yhteydessä kestävän elämystalouden palkinnon ravintola Kajolle.

26.11.2025
Ajankohtaista

Uusikaupunki

Tampere voitti Euroopan älykkään matkailun pääkaupungin tittelin

Tampere voitti seitsemän finalistin joukosta Euroopan älykkään matkailun pääkaupungin 2026 -palkinnon saajaksi.

20.11.2025
Ajankohtaista

Uusikaupunki

Tapahtuma- ja kulttuurialan kysely auki - vastaukset auttavat tukemaan pirkanmaalaisia kulttuurin tekijöitä

Tampereen kaupungin Tapahtuma- ja kulttuuribarometri -kysely on auennut. Kyselyn avulla kartoitetaan maakunnassa toimivien tapahtumajärjestäjien, yhdistysten ja luovien alojen toimijoiden toimintaedellytyksiä, kehittämistarpeita ja työtyytyväisyyttä kuntien tarjoamiin palveluihin.

3.11.2025
Ajankohtaista

Missä olemme nyt?

Uusikaupunki

Helsinki, Joensuu ja Tampere kisasivat Elämystalouden tulevaisuuspelissä parhaiten luovia aloja tukevien ratkaisujen keksimisestä

Music x Media -tapahtuman yhteydessä Tampereen kaupunki järjesti yhdessä Tampereen ammattikorkeakoulun Elämystalouden YAMK-opiskelijoiden kanssa Elämystalouden tulevaisuuspeli -tilaisuuden.

10.10.2025
Ajankohtaista

Uusikaupunki

Music x Media -tapahtumassa Tampere kutsuu kaikki mukaan tarkastelemaan elämystaloutta kasvun kiihdyttäjänä

Tampereen kaupunki järjestää yhteistyössä Tampereen Elämystalouden YAMK-opiskelijoiden kanssa kaikille avoimen Elämystalouden tulevaisuuspeli -tilaisuuden torstaina 25.9. klo 16:30-17:30 Tampere-talossa.

23.9.2025
Ajankohtaista

Uusikaupunki

Tampereella järjestettiin kansainvälinen Emmy® Awards -semifinaalituomarointi

International Emmy® Awards urheiludokumenttien semifinaalituomarointi järjestettiin Tampereella 18.-19. elokuuta 2025. Tapahtuman järjestivät Film Tampere ja Norse Key Studios.

20.8.2025
Ajankohtaista

Hyötytavoitteiden toteutuminen ohjelman jälkeen ja suunnitelma jälkiarvioinnista

Uusi malli:

Vanha malli:

Päätöksenteko
(KH)

Ohjausryhmä
(Kokouksia n. 3-4 krt vuodessa)

Työpakettien edustajat
(12 eri työpakettia, säännölliset
foorumit ja tapauskohtaiset
projektit)

STRATEGINEN OHJAUS

- Seuraa vision ja strategisten painopisteiden toteutumista
- Sovittaa painopisteiden tavoitteita toisiinsa
- Keskustelee ja priorisoi uudet avaukset elämystalouden kokonaisuudessa
- Antaa syötteitä painopisteiden työn tueksi
- Turvaa resurssit

Strategisen
elinkeinopolitiikan
katsaus pome
jory/KH 1 krt/vuosi

Elämystalouden neuvottelukunta

- Kentän ja yhtiöiden ääni strategiseen ohjaukseen
- Syötteet valtakunnalliseen neuvottelukuntaan.

OPERATIIVINEN TOIMIJARYHMÄ

- Toteuttaa painopisteiden keskeisiä toimenpiteitä
- Tekee yhteistyötä muiden painopisteiden kanssa
- Verkostoituu painopisteiden kannalta merkittävien kansallisten ja kansainvälisten tahojen kanssa ja kytkee Tampereen elämystaloutta laajemmin ko. keskusteluihin.
- Tuottaa dataa ja asiakasymmärrystä omasta toiminnastaan

Opit ohjelman toteuttamisesta ja johtamisen rakenteesta

- Yli palvelualuerajat ylittävä yhteistyö on avain onnistumiseen (esim. yhteistyö sivistyspalveluiden kanssa jo valmisteluvaiheessa)
- Elämystalous -teemalle oli selkeä tilaus ja kehitysohjelma pystyi nostamaan elämystalous -tematiikan kaupungin elinkeinopolitiikan ytimeen, joka on tehnyt meistä teeman edelläkävijäkaupungin kansallisessa, osin myös kansainvälisessä vertailussa.
- Työpakettirakenne toi eri teemoja yhteen. Laajalla osallistamisella saimme monta keskeistä teemaa saman pöydän ääreen, mikä osaltaan synnytti uusia yhteistyömalleja ja projekteja. Toisaalta kehitysohjelman haasteena on ollut työpakettien hajanaisuus.
- Ohjausryhmärakenne- ja kokoonpano oli toimiva. Konserniyhtiöiden sitouttaminen ei toteutunut syvällisesti.
- Vaikuttavuuden seuranta oli haasteellista. Hyvä mittarointi puuttui alussa.

Voiko samaan aikaan olla sekä iso että pieni? Sellainen, jonka juuret ovat syvällä Suomen punatiilisissä teollisuuskortteleissa, mutta joka on yhtä kotonaan maailmantähtien loisteessa? Joka ensin koodaa pelejä kansainvälisille yleisöille ja sitten sujahtaa lähimpään mustikkametsään?

Sellainen olemme me, elämyksiä täynnä oleva Tampere.

Tampere kertoo tuhat erilaista tarinaa. Juuri sinä voit päättää, millaisen tarinan haluat kuulla tänään. Haluatko kokea urbaanin sykkeen vai museosalin hiljaisuuden? Tanssia jalkasi kipeiksi suurtapahtumassa tuhansien muiden kanssa vai kävellä saunatakissa kotoasi lähimmälle avantopaikalle?

Meille elämykset tarkoittavat ihmisen kokoisia asioita. Ne ovat helposti saavutettavia kulttuurikokemuksia, rakkaudella hoidettuja vanhoja rakennuksia, elinvoimaisia alakulttuureja ja lähiluonnon retkipaikkoja.

Lapset ja nuoret innostamme elämystenkokijoiksi ja -tekijöiksi kulttuurikasvatusohjelmamme Taidekaaren avulla. Opiskelijoille tarjoamme luovien alojen koulutusta tapahtumatuotannosta elämystalouteen. Aikuisia ilahdutamme urheilutapahtumilla, teatteriesityksillä ja livekeikoilla. Ikääntyneemmille meillä on monenmoista ohjelmaa ja matalan kynnyksen yhteisöjä. Vaikka asuisit Tampereella koko ikäsi, et voi kuluttaa kaupunkia loppuun.

Meille ihmisen mittakaava tarkoittaa myös sitä, että kaikki on lähellä. Silloin arjen rytmi on sopivan letkeä – ja meillä on aikaa kohdata toisemme.

Elämykset luovat työpaikkoja. Pirkanmaalla on jo yli tuhat elämystalouteen liittyvää yritystä. Tavoitteemme on tehdä Tampereesta kansainvälisen elämystalouden keskus: paikka, jossa elämykset ja älyteknologiat synnyttävät uutta liiketoimintaa ja kasvattavat koko kaupungin vetovoimaa. Maailmanluokan elokuvatuotannoissa olemme jo konkareita.

Tulevaisuuden Tampereella elämysten kasvualusta vain vahvistuu: esimerkiksi Kannen alueesta kehitämme ennennäkemätöntä työpaikkojen, asumisen ja tapahtumien kokonaisuutta, josta Nokia Arena antaa esimakua. Rakennamme yhtä kunnianhimoisesti seiniä kuin elämyksiä niiden sisälle. Tampere on vastakohtien kaupunki, mutta ilman vastakkainasettelua. Meillä uusi ja vanha, iso ja pieni ovat sulassa sovussa. Voit aina vaihtaa kumpparit kiiltonahkakenkiin ja hypätä hetkessä tunnelmasta toiseen. Ehkä se onkin se salaisuus, miksi Tampere on niin rakas koti tamperelaisille ja suosikkikaupunki muualta tuleville.

Jossain puhuttaisiin *lifestylesta*, mutta meille se on ihan vaan omannäköistä elämää.

Kiitos!

Anna-Kaisa Heinämäki

Johtaja, vetovoima ja edunvalvonta

040 639 7701

Anna-kaisa.heinamaki@tampere.fi

TAMPERE.
FINLAND

12.2.2026

19